

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИН

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: 1 от 14

Приложение № 16 към Заповед № РД 11-95/21.03.2011 г.,
изменена със Заповед № РД 11-249/08.02.2018 г.
на изпълнителния директор на БАБХ

I. ЦЕЛ НА ПРОЦЕДУРАТА

Да се конкретизират отговорностите, правата, организационния процес и необходимата документация при дейностите, свързани с контрола за спазване на общите принципи за интегрирано управление на вредителите и контрола върху употребата на продукти за растителна защита, в съответствие със законоустановените изисквания.

Да се гарантира употребата в земеделието само на разрешени продукти за растителна защита, в разрешените дози и употреби, ефикасни, максимално безопасни за здравето на хората и животните, щадящи околната среда, при спазване на изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) и принципите на интегрираното управление на вредителите, с цел устойчива употреба на пестициди и производството на безопасна растителна продукция.

II. ОТГОВОРНОСТИ И ПРАВА

Контролът за спазване на общите принципи на интегрирано управление на вредителите и контрола върху употребата на ПРЗ се извършва от инспекторите по растителна защита, вкл. и началниците на отдели „Растителна защита“ на Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ). При необходимост в инспекцията могат да бъдат включени инспектори от други ОДБХ и контролни органи на други министерства и ведомства.

III. ПОЗОВАВАНЕ

1. Директива 2009/128 на Европейския парламент и Съвета от 21.10.2009 г. за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди.

2. Закон за защита на растенията.

3. Наредба № 3 от 31.07.2017 г. за условията и реда за производство, пускане на пазара, търговия, преупаковане, транспортиране и съхранение на продукти за растителна защита (Обн., ДВ, бр. 64 от 8.8.2017 г., в сила от 8.8.2017 г.);

4. Наредба № 104 от 22.08.2006 г. за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита (Обн., ДВ, бр. 81 от 6.10.2006 г., в сила от 6.10.2006 г.);

5. Наредба № 13 от 26.08.2016 г. за мерките за опазване на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности (Обн., ДВ, бр. 70 от 9.9.2016 г., в сила от 9.9.2016 г.);

6. Наредба № 14 от 19.09.2016 г. за опазване на растенията и растителните продукти от икономически важни вредители (Обн., ДВ, бр. 77 от 4.10.2016 г., в сила от 4.10.2016 г.);

7. Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България.

IV. ОПРЕДЕЛЕНИЯ:

Съставили: Гл. експерти в отдел КПрЗТ дирекция ПРЗТК Цветелина Маркова..... Юлия Пеева.....	Проверили: Началник отдел КПрЗТ Любина Донкова..... Директор дирекция ПРЗТК Добринка Павлова.....	Съгласувал: Заместник изпълнителен директор на БАБХ инж. агр. Николай Роснев Подпис:.....	В сила от: Всичко стр. 14
---	---	---	--------------------------------------

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ
УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА
РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ
СТОПАНИН

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: 2 от 14

1. **„Земеделски стопанин“** е физическо или юридическо лице, вписано в регистъра на земеделските стопани по чл. 7, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители, което произвежда на територията на страната растения и растителни продукти, предназначени за продажба.
2. **„Професионален потребител“** означава всяко лице, което използва пестициди в рамките на професионалната си дейност, включително оператори, технически лица, работодатели и самостоятелно заети лица, както в селското стопанство, така и в други сектори;
3. **„Дистрибутор“** означава всяко физическо или юридическо лице, което предлага пестицид на пазара, включително търговци на едро, търговци на дребно, продавачи и доставчици;
4. **„Консултант“** означава лице, което е придобило съответните знания и предоставя съвети относно управлението на вредителите и безопасната употреба на пестициди в контекста на професионалните си задължения или като търговска услуга, включително частни самостоятелни и публични консултантски услуги, търговски агенти, производители на храни и търговци на дребно, когато е приложимо за тях;
5. **„Оборудване за прилагане на пестициди“** означава апарат, специално предназначен за прилагане на пестициди, включително принадлежности, които са от съществено значение за ефективното функциониране на това оборудване, като дюзи, манометри, филтри, сита и приспособления за почистване на резервоари;
6. **„Въздушно пръскане“** означава прилагане на пестициди от въздухоплавателно средство (самолет или хеликоптер);
7. **„Интегрирано управление на вредителите“** е внимателно проучване на всички налични методи за растителна защита и последващо интегриране на подходящи мерки за ограничаване развитието на популациите от вредни организми, за поддържане на икономически и екологично обосновани равнища на употреба на продукти за растителна защита и на други форми на намеса и за намаляване или свеждане до минимум на рисковете за здравето на хората и околната среда. Интегрираното управление на вредителите е насочено към производството на здрави култури с възможно най-малки нарушения на агроекологичните системи и насърчава естествените механизми за контрол на вредителите.
8. **„Нехимични методи“** означава алтернативни на химичните пестициди методи за растителна защита и управление на вредителите, основани на агротехнически мероприятия, или физични, механични или биологични методи за контрол на вредителите;
9. **„Биологичен контрол“** е използването на живи организми, като хищници, паразитоиди или патогени, и на продуктите от тяхната жизнена дейност за регулиране плътността на вредните организми .
10. **„Продукти за растителна защита“ (ПРЗ)** са продукти във вида, в който те се доставят на потребителя, състоящи се от или съдържащи активни вещества, антидоти или синергисти и предназначени за една от следните употреби:
 - а) защита на растения или растителни продукти срещу всички вредни организми или предотвратяване на действието на такива организми, освен ако тези продукти се считат за предназначени основно за хигиенни цели, а не за защита на растения или растителни продукти;
 - б) оказване на влияние върху жизнените процеси на растенията, като например вещества, влияещи на растежа, различни от хранителни вещества;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИН

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: 3 от 14

- в) консервиране на растителни продукти, доколкото такива вещества или продукти не подлежат на специални общностни разпоредби относно консервантите;
- г) унищожаване на нежелани растения или части от растения, с изключение на водорасли, освен когато продуктите се прилагат върху почва или вода за защита на растенията;
- д) спиране или предотвратяване на нежелан растеж на растения, с изключение на водорасли, освен когато продуктите се прилагат върху почва или вода за защита на растенията.

V. ОБХВАТ НА ПРОЦЕДУРАТА

Процедурата се прилага с оглед осигуряването на ефективен и ефикасен контрол, проведен на базата на анализа на риска, с цел намаляване на рисковете и въздействието на употребата на пестициди върху здравето на хората и околната среда и за насърчаване на интегрирано управление на вредителите и на алтернативни подходи или методи.

1. Принципи

- При проверката инспекторите се позовават на принципите, заложи в Закона за защита на растенията, подзаконовите нормативни документи и работят по Регионалния план за контрол на употребата на ПРЗ.
- Всяка проверка е непредизвестна и завършва със съставянето на доклад от проверката, констатилен протокол по образец, утвърден от изпълнителния директор на БАБХ, който се подписва от инспектора по растителна защита и от проверяваното лице, което получава екземпляр от протокола.
- Резултатът от проверката е инспектираният да получи предписания за отстраняване на констатираните несъответствия и да ги изпълни.

2. Поведение на инспекторите по време на проверката

Инспекторите се легитимират и съобщават основанието за инспекцията. При поискване от проверявания длъжностните лица представят копие от заповедта на Изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните или упълномощено от него лице за длъжностните лица, които извършват проверки на място и по документи при осъществяване на контрола върху ПРЗ.

3. Обект на контрол

3.1. Земеделските стопани, производители на растения и растителни продукти, предназначени за храна или фураж, попаднали в извадката за контрол чрез прилагане на „Процедура за анализ на риска при определяне на обектите за контрол на употребата на ПРЗ при първично производство на земеделски култури, предназначени за храна или за фураж“, одобрена със Заповед № РД 11-224/29.02.2012 г. на изпълнителния директор на БАБХ или на случаен принцип.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ
УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА
РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ
СТОПАНИН

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: 4 от 14

- 3.2. Земеделските стопани, които употребяват ПРЗ чрез фумигация, обеззаразяване на площи, помещения и растителни продукти, както и самите фирми извършващи фумигацията;
- 3.3. Земеделските стопани, които извършват обеззаразяване на семена за посев;
- 3.4. Земеделските стопани, които възлагат прилагане на продукти за растителна защита чрез въздушно пръскане на земеделски култури.

VI. ВИДОВЕ ПРОВЕРКИ

Контролът върху продуктите за растителна защита, съхранението и употребата им се осъществява чрез планови и внезапни проверки и проверки при наличие на данни за нарушение и обхваща:

1. продуктите за растителна защита;
2. лицата, които извършват дейностите по съхранението и употребата на ПРЗ;
3. обектите, в които се съхраняват ПРЗ;
4. документацията, свързана с употребата на ПРЗ;
5. растенията и растителните продукти при първичното им производство и други обекти, върху които са употребени продукти за растителна защита.

1. Планови проверки - Изпълнителният директор на БАБХ утвърждава Национален план за контрол върху употребата на ПРЗ за текущата календарна година **в изпълнение на Единния многогодишен национален контролен план на Р България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията**. Въз основа на Националния план, директорите на ОДБХ изготвят Регионален план за контрол върху употребата на ПРЗ на обектите на територията на съответната ОДБХ. Проверките се плануват в Регионален план на ОДБХ за контрол върху употребата на ПРЗ от земеделски стопани (**Приложение № 2 - У**), в зависимост от естеството на отглежданите култури в Агроекологичния район и извършваните растителнозащитни мероприятия за съответния период, като брой инспекции по месеци и брой на инспекциите за един инспектор.

2. Внезапни проверки - извършват се по всяко време, без предварително уведомяване на земеделските стопани.

3. Проверки при наличие на данни за нарушение – се извършват в срок до 2 работни дни от постъпването на данни за извършено нарушение и отразяването му в дневник за подадените жалби и сигнали.

За извършените проверки се изготвят ежемесечни доклади, които се изпращат до 5-то число на следващия месец и обобщават в БАБХ.

Докладите от проверка при установени данни за извършено нарушение се изпращат в 5-дневен срок в БАБХ.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИН

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: 5 от 14

VII. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ

- 1. За инспектора:** На инспекторите се провежда инструктаж, документиран с подпис в Книга за инструктаж на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана в ОДБХ;
- 2. За инспектирания обект:** При инспекцията няма риск за инспектирания обект;
- 3. За околната среда:** Инспекциите не съдържат риск за околната среда.

VIII. РЕСУРСИ

1. Персонал – Проверката по тази процедура се извършва от инспектор/инспектори по растителна защита, вкл. и началниците на отдели „Растителна защита“ в ОДБХ. Физическа проверка на терен по точка 2.2 се извършва от най-малко двама инспектори от съответната ОДБХ. Броят на инспекциите от един инспектор е определен в Регионалната програма на Регионалния план за контрол на употребата на ПРЗ за ОДБХ.

В инспекцията могат да участват инспектори от други ОДБХ и служители на други ведомства - МВР, КЗП, РЗИ, МОСВ и др.

2. Инструментариум, екипировка – при необходимост:

2.1. Лични предпазни средства - латексови ръкавици; гумени ботуши;

2.2. Инструменти за вземане на проби - найлонови и книжни пликосе, инструменти, прибори и съдове за вземане на растителни проби и проби от ПРЗ;

2.3. Документация, която инспекторът трябва да носи със себе си - Служебна карта; Заповед на изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните или упълномощено от него лице за длъжностните лица, които извършват проверки на място и по документи при осъществяване на контрола върху ПРЗ; Досие на земеделския производител; (ФК 10-14-01) Доклад; (ПРЗТК-02) Констативен протокол, (ФК 10-03) Акт; (ФК 10-09) Протокол за вземане на растителни проби; (ФК 10-10) Етикети за средни проби от растения; (ФК 10-04) Протокол за вземане на средни проби от ПРЗ; (ФК 10-05) Етикети за проби от ПРЗ;

2.4. Комуникации - при извършване на инспекция, инспекторът трябва да разполага с мобилен телефон за осъществяване на връзка с ОДБХ, БАБХ и други компетентни органи.

IX. ХОД НА ПРОЦЕДУРАТА

1. Определяне на обектите за контрол

При планови и внезапни проверки, земеделските стопани, производители на растения и растителни продукти, предназначени за храна или фураж, се определят като обект на контрол чрез „Процедура за анализ на риска при определяне на обектите за контрол на употребата на ПРЗ при първично производство на земеделски култури, предназначени за храна или за фураж“, одобрена със Заповед № РД 11-224/29.02.2012 г. на изпълнителния директор на БАБХ, или на случаен принцип.

2. Елементи на контрол:

2.1. Документална проверка

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

**ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ
УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА
РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ
СТОПАНИН**

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: бот 14

2.1.1. Дневник за проведените растителнозащитни мероприятия и торене (*Дневник за проведени химични обработки и употребени торове, подобрители на почвата и биологично активни вещества (ДПХО)*)

- Общи данни:
 - Населено място, землище, склад за растителна продукция;
 - Местност, кадастрален номер, поле №, култура;
 - Сорт/хибрид, засята площ, предшественик, дата на сеитба (засаждане).
- Проведени РЗ мероприятия, специализирани данни:
 - вредител, спрямо който е извършено третиране с ПРЗ и/или е внесен биологичен агент;
 - дата на прилагане на продукт за растителна защита и/или биологичен агент, търговско наименование на ПРЗ /биологичен агент, третирана площ, доза и период на приложение, карантинен срок на продукта;
 - най-ранна дата на прибиране на културата;
 - име на лицето със сертификат по чл. 83 от ЗЗР, което е отговорно за провеждането на растителнозащитното мероприятие, в зависимост от категорията на употреба на ПРЗ.
- Употребени минерални и органични торове, подобрители на почвата и биологично активни вещества:
 - дата на внасяне на тора, търговско наименование (състав; активно вещество в %);
 - употребено количество в натура (кг/дка);
 - наторени площи в декари, добив килограм от декар.

При непълни или неточни записи в Дневник за проведените растителнозащитни мероприятия и торене, несъответствието се записва в КП и се прави предписание със срок за неговото отстраняване. В Доклада от инспекция това се вписва в графа "Забележка".

2.1.2. Дневник за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители:

- Редовни записи на извършените обследвания за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители.
- Общи данни :
 - номер на полето според единния регистър на площите;
 - култура, сорт/хибрид, засята площ (дка), предшественик;
- Специализирани данни:
 - констатирани болести, обследвана площ (дка), нападната площ (дка), степен на нападение (%);
 - констатирани неприятели, обследвана площ (дка), нападната площ (дка), стадии на развитие, плътност (бр/кв.м).

2.1.3. Дневник на взетите проби и извършените анализи от растения и растителни продукти:

- Редовни записи на взети проби от растения и растителни продукти от контролния орган или за целите на самоконтрола;
 - място, дата и час на вземане на пробата;
 - трите имена на инспектора, взел пробата;
 - трите имена и длъжността на представителя на физическото или юридическото лице, присъствало при вземане на пробата;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

**ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ
УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА
РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ
СТОПАНИН**

Код: СОП-ПРЗТК-
Версия: 04
Страница: 7 от 14

- посевна площ (дка), наименование на растенията или растителния продукт, от който е взета пробата (култура);
- брой и количество на взетите първични проби;
- количество на съставната проба (кг, бр.);
- наименование на лабораторията, извършила анализа;
- дата на получаване на резултата от анализа;
- резултат от анализа;
- констатации и препоръки на инспектора, при повторна проверка, подпис на инспектора.

2.1.4. Съответствие между данните за вредителите, посочени в Дневника за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители и проведените третирания, посочени в Дневник за проведени химични обработки.

2.1.5. Наличие на фактури, стокови разписки и други документи за закупуване на продукти за растителна защита.

2.1.6. Наличие на фактури, стокови разписки, сертификати, етикети и други документи за закупуване на сертифицирани семена и посадъчен материал.

2.1.7. Сертификат по чл. 83 от ЗЗР за използване на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба;

2.1.8. Протоколи за извършените дейности по фумигация;

2.1.9. Диплома за висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление „Растителна защита“ на лицето, което контролира процеса по фумигация и договора с него, когато е приложимо;

2.1.10. Документ за завършено обучение за фумигация на изпълнителите на дейността по фумигация;

2.1.11. Сертификат по чл. 83 от ЗЗР на лицето, което извършва фумигацията и договора с него, когато е приложимо;

2.1.12. Диплома за висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление „Растителна защита“ или „Растениевъдство“ на лицето, което контролира третирането на семена за посев и договора с него, когато е приложимо;

2.1.13. Сертификат по чл. 83 от ЗЗР на лицето, което извършва третирането на семената за посев и договора с него, когато е приложимо;

2.1.14. Предписание за прилагане на ПРЗ чрез въздушно пръскане, издадено от лице с висше агрономическо образование;

2.1.15. Договор на земеделския стопанин с авиационния оператор, който извършва въздушното пръскане;

2.1.16. Уведомително писмо до кмета на населеното място, в чието землище ще се извършва третиране с наземна техника и схема на площите за третиране, в която се отразява видът и фенофазата на земеделската култура, както и видът и фенофазата на културите в съседните площи;

2.1.17. Разрешението за прилагане на ПРЗ чрез въздушно пръскане, издадено от съответната ОДБХ.

2.2. Физическа проверка:

2.2.1. Проверка на склад за съхранение на ПРЗ на земеделските стопани:

Земеделските стопани съхраняват продуктите за растителна защита, предназначени за употреба в стопанството, в складове за съхранение на продукти за растителна защита. Складовете трябва да

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИН

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: 8 от 14

са с контролиран достъп и да осигуряват безопасно съхранение на продуктите за растителна защита в тях.

- Складът да е изграден самостоятелно или на специално обособено място в стопанството;
- Да е обезопасен и с контролиран достъп;
- Складът да е сух и прохладен;
- Да няма достъп на пряка слънчева светлина;
- Списък на наличните в склада ПРЗ, предназначени само за употреба в стопанството на земеделския стопанин;
- В случай на употреба на ПРЗ от I-ва професионална категория на употреба, наличие на метален заключващ се шкаф или обособена с масивни преградни стени част от склада за съхранение на ПРЗ от I-ва професионална категория на употреба;
- Наличие на рафтове или стелажи, върху които се съхраняват продуктите за растителна защита;
- Разделение на ПРЗ по предназначение с обозначителни табели;
- Обособено място за временно съхранение на празни опаковки от ПРЗ;
- Договор с дистрибутор на ПРЗ или с лицензирана фирма по Закона за управление на отпадъците, за обратно събиране на празните опаковки от ПРЗ.

2.2.2. Проверка на терен

2.2.2.1. Употреба на ПРЗ с наземна техника:

- При третиране на земеделски площи с продукти за растителна защита задължително се спазват защитни зони и отстояния от съседни чувствителни култури, съгласно указанията, посочени върху етикета на продукта за растителна защита;
- Защитните зони да са на не по малко от 150 м, когато посоката на вятъра е към населеното място и не по-малко от 50 м, когато посоката на вятъра е обратно на населеното място и пчелините;
- Фенофаза на развитие на земеделската култура и плевелната растителност, степен на нападение от болести, стадии на развитие на неприятелите;
- Продуктите за растителна защита се употребяват в съответната концентрация или доза за употреба, одобрена при разрешаването на ПРЗ с оборудване за прилагане на ПРЗ и специализирана техника при скорост на вятъра до 5 м/сек., когато оборудването за прилагане на ПРЗ осигурява намаляване отнасянето на струята и до 2м/сек., без такова оборудване;
- Не се допуска използването на продукти за растителна защита с наземна техника при скорост на вятъра над 5 м/сек. и при температура на въздуха над 25 °С, измерена на сянка;
- Инсектицидите се употребяват с наземна техника - от залез слънце до 10,00 ч. на следващия ден;
- Третирането на площите с ПРЗ не може да продължи повече от 3 дни за определен масив;
- Лицата, които употребяват ПРЗ, уведомяват кмета на населеното място и кметовете на граничещите населени места за приключване на третирането.
- Приготвянето на работния разтвор се извършва на специално определено за това място, безопасно за околната среда и при спазване на указанията, посочени в етикета на ПРЗ;
- При приготвянето на работния разтвор се използват подходящи лични предпазни средства;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

**ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ
УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА
РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ
СТОПАНИН**

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: 9 от 14

- Почистването на техниката и оборудването за прилагане на ПРЗ се извършва непосредствено след всяко третиране, на места и по начин, който не замърсява околната среда.
- Неупотребеното количество работен разтвор се третира съгласно Закона за управление на отпадъците.
- Празните опаковки от ПРЗ се съхраняват на закрито в специално обособени и обезопасени за целта места и се третират в съответствие с разпоредбите на Закона за управление на отпадъците.
- Забранява се нерегламентираното изхвърляне, изгаряне и депониране на празни опаковки от ПРЗ.

2.2.2.2. Употреба на продукти за растителна защита чрез въздушно пръскане:

- При употребата на ПРЗ с авиационна техника и оборудване за прилагане на ПРЗ задължително се спазват защитни зони не по-малко от 200 м, когато посоката на вятъра е обратно на населеното място, и не по-малко от 800 м, когато посоката на вятъра е към населеното място;
- Забранява се прилагането на ПРЗ с авиационна техника – при скорост на вятъра над:
 - 2 м/сек при третиране с хербициди, десиканти и дефолианти;
 - 5 м/сек при третиране с инсектициди, фунгициди и растежни регулатори;
- Метеорологичните елементи, характеризиращи времето в момента на третиране, преди третиране и след извършване на самото третиране са вписани в бордовия дневник на въздухоплавателното средство;
- Инсектицидите се употребяват с авиационна техника - от изгрев слънце до 10,00 часа;
- Не се разрешава третиране с продукти за растителна защита на площи с цъфтяща растителност, пасищни площи, вододайни зони и третиране извън буферните зони, определени при разрешаването на продуктите за растителна защита. Възложителят на растителнозащитна дейност е длъжен да окоси цъфтящата растителност в междуредията на трайните насаждения (овощни градини, лозя и др.) преди извършване на третирането;
- При извънредни ситуации – каламитет или епифитотия от икономически важни вредители, обявени със заповед на министъра на земеделието и храните, по време на цъфтеж на земеделските култури, БАБХ препоръчва за употреба продукти за растителна защита, щадящи (по-слабо токсични) по отношение на пчелите;
- В срок до 3 дни преди датата на третирането, лицата които употребяват ПРЗ с авиационна техника уведомяват кмета на населеното място, в чието землище ще се извършва третирането, както и кметовете на населените места, чиито землища граничат с третираните площи;
- Лицата, които прилагат ПРЗ чрез въздушно пръскане уведомяват по подходящ начин собствениците на пчелини, разположени в землището на населеното място по местонахождение на площите, които ще бъдат третирани, както и собствениците на пчелини, разположени в граничещите землища, за датата и часа, в който ще се извърши всяко прилагане на ПРЗ;
- Третирането на площите с ПРЗ не може да продължи повече от 5 дни;

- Лицата, които прилагат ПРЗ чрез въздушно пръскане, уведомяват кмета на населеното място и кметовете на граничещите населени места за приключване на третирането;
- Приготвянето на работния разтвор се извършва на специално определено за това място, безопасно за околната среда и при спазване на указанията, посочени в етикета на ПРЗ;
- При приготвянето на работния разтвор се използват подходящи лични предпазни средства;
- Празните опаковки от ПРЗ се съхраняват на закрито в специално обособени и обезопасени за целта места в съответствие с разпоредбите на Закона за управление на отпадъците.
- Забранява се нерегламентираното изхвърляне, изгаряне и депониране на празни опаковки от ПРЗ.

2.2.2.3. Употреба на ПРЗ при третиране на семена за посев.

- Продуктите за растителна защита се употребяват когато са одобрени за третиране на семена за посев, със специализирана техника и оборудване в специализирани помещения;
- Третирането на семена за посев се извършва в специализирани обекти или на площадки с контролиран достъп, изградени на отстояние не по-малко от 100 м от жилищни сгради;
- Третирането на семена за посев, като специализирана растителнозащитна услуга, се извършва от лица, вписани в регистъра по чл. 6, ал. 1, т. 9, буква „б“ от ЗЗР, под контрола на лице с висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление „Растителна защита“ или „Растениевъдство“;
- Обектите са оборудвани с машини за почистване на семената, съоръжения за смесване на разтвора за третиране, оборудване за прилагане на разтвора върху семената и машини за опаковане на третираните семена в чували, контейнери за разделно събиране на замърсени и незамърсени отпадъци;
- Лицата, които участват в дейностите по третиране на семена за посев с ПРЗ, да притежават сертификат по чл. 83 от ЗЗР;
- По време на третирането на семената операторите използват лични предпазни средства за защита на кожата, очите и дихателните пътища, съгласно изискванията на етикета на ПРЗ;
- Третираните семена се съхраняват в специални чували, в складове с ограничен достъп, чиито помещения трябва да са сухи, проветриви и защитени от вредители;
- Транспортиране на третираните семена се извършва само в специални чували. Чувалите не се използват повторно за други цели, а се унищожават съгласно Закона за управление на отпадъците;
- Транспортиране на третираните семена в насипно състояние се извършва в рамките на стопанството, непосредствено преди сеитбата.

2.2.2.4. Употреба на ПРЗ при фумигация.

- Продуктите за растителна защита се прилагат при фумигация на растения, растителни продукти и други обекти, когато са одобрени за тази цел;
- Лицата, които участват в дейностите по фумигация, да притежават сертификат по чл. 83 от ЗЗР и да са преминали специализирана форма на обучение за фумигация;

- Фумигация на растения, растителни продукти и други обекти, като специализирана растителнозащитна услуга се извършва от лица, вписани в регистъра по чл. 6, ал. 1, т. 9, буква „а“ от ЗЗР, под контрола на лице с висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление „Растителна защита“;
- Наличие на обозначителна табела „отровно“ със забрана за достъп до обекта, поради обработка със силно отровни вещества. Табелите се отстраняват след изтичане на карантинния срок или дегазация на обекта.

2.2.3. Вземане на проби от растения и растителни продукти

При извършване на проверките се вземат проби от ПРЗ, растения и растителни продукти при първичното им производство и други обекти, върху които са употребени ПРЗ по следния ред:

1. Контролните органи вземат проби, като всяка е в три повторения:
 - а) проба № 1 – лабораторна проба за анализ в Централната лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) на БАБХ и/или акредитирани лаборатории;
 - б) проба № 2 - контролна (арбитражна) проба за съхранение в ОДБХ;
 - в) проба № 3 - проба за съхранение при земеделския стопанин.
2. Пробите се етикетират, номерират и запечатват с лента с логото на БАБХ, която се подписва от извършващите проверката.

Контролните проби, взети при извършване на проверки за контрол върху ПРЗ, се изследват в Централната лаборатория за химични изпитвания и контрол на БАБХ и/или от акредитирани лаборатории съгласно Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93 (ОВ, L 218/30 от 13 август 2008 г.).

Контролните проби, взети при извършване на проверка на растения и растителни продукти при първичното им производство, се изследват в Централната лаборатория за химични изпитвания и контрол на БАБХ и/или от акредитирани лаборатории от национален орган за акредитация на държава членка.

2.3. Спазване на общите принципи на интегрирано управление на вредителите.

При осъществяване на контрол за спазване на общите принципи на интегрирано управление на вредителите от земеделските стопани, инспекторите по растителна защита проверяват:

- Спазване сеитбооръжението на отглежданите култури в стопанството;
- Провеждане на подходящи агротехнически мероприятия (предварително подготвяне на разсадните лехи, време и гъстота на сеитба, подсяване, оптимално разстояние между културите, противоерозионни обработки, санитарни мерки и резитби);
- Използване на подходящи устойчиви/толерантни сортове растения и на стандартни/сертифицирани семена и посадъчен материал,
- Прилагане на балансирано торене, варуване, практики за напояване и дренаж,

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИН

Код: СОП-ПРЗТК
Версия: 04
Страница: 12 от
14

- Прилагане на санитарни мерки - редовно почистване на машините и на оборудването, за предотвратяване разпространението на вредни организми;
- Прилагане на подходящи растителнозащитни мерки или използване на екологични инфраструктури във или извън обработваемите площи за опазване на полезните видове;
- Извършване на наблюдения за наличие на вредители чрез подходящи методи, включващи научнообосновани системи за предупреждаване, прогнозиране и ранно диагностициране, както и ползването на професионални консултации;
- Вземане на решение за прилагане на мерки за растителна защита на базата на резултатите от наблюдението, праговете на икономическа вредност на вредителите, конкретните площи, култури и климатични условия;
- Даване на предимство на устойчиви биологични, физически и други нехимични методи пред химичните методи, когато прилагането им осигурява задоволително равнище на контрол на вредителите;
- Прилагане на селективни пестициди, които имат минимални странични ефекти върху здравето на хората, полезните организми и околната среда;
- Ограничаване употребата на пестициди до необходимата степен, чрез прилагането им в по-ниски дози, намален брой третирания или частично третиране (ленточно или огнищно), когато степента на риск за културата е приемлива и не се увеличава опасността за изграждане на устойчивост при вредителите;
- Прилагане на пестициди с различен механизъм на действие, с цел запазване ефективността на продуктите и срещу развитието на устойчивост при вредителите;
- Проверена ли е ефективността на приложените мерки за растителна защита.

Х. ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОВЕРКАТА

По време на проверката се съставя **Доклад от инспекция на земеделски производител (ФК 10-14-01)**, който се подписва от инспектирания и инспектора/ите. По време и до края на проверката целта е да се установят несъответствията и инспектирания да гарантира, че ще приложи предписаните корективни мерки.

Съставяне на констативен протокол

В края на проверката се съставя **Констативен протокол (ФК 10-02)**, в който се отразяват всички констатираните несъответствия. Констативният протокол се подписва от инспектирания и от инспектиращия екип.

При констатиране на нарушение в Констативния протокол (ФК 10-02), се прави предписание до земеделския стопанин, като се поставя срок за изпълнение и се следи за изпълнението.

В случай, че има констатирани неточности или грешки в издаден констативен протокол, се съставя нов, който отменя разписаното в сгрешения.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИН

Код: СОП-ПРЗТК-
Версия: 04
Страница: 13 от
14

XI. ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПРОВЕРКАТА

При установяване на несъответствие с нормативните изисквания при контрол върху съхранението и употребата на ПРЗ, инспекторите по растителна защита дават предписания и могат да приложат една или няколко от следните мерки:

1. поставяне под възбрана на партида/и от продукт/и за растителна защита или изземване на налични количества от тях;
2. поставяне под възбрана на растения и растителни продукти;
3. предприемане на всякакви други мерки, необходими за изпълнение на правомощията им.

Мерките се прилагат с разпореждане, което може да се обжалва пред директора на съответната ОДБХ по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Разпореждането може да се обжалва по съдебен ред само ако е обжалвано по административен ред. При установяване на употреба на неразрешен продукт за растителна защита върху растения и растителни продукти при първичното им производство или при установяване на неразрешена употреба на продукт за растителна защита директорът на съответната ОДБХ със заповед може да приложи една или няколко от следните мерки:

1. износ на растенията и растителните продукти;
2. унищожаване на растенията и растителните продукти съгласно Закона за управление на отпадъците, наредбите и решенията на Европейската комисия по чл. 16, ал. 3 и/или по методики, утвърдени от изпълнителния директор на БАБХ.

Заповедта на директора на съответната ОДБХ се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Разходите за изпълнение на мерките са за сметка на земеделския стопанин.

В 7-дневен срок от изпълнението на мерките земеделският стопанин представя в съответната ОДБХ писмени доказателства за изпълнението им.

XII. СЪСТАВЯНЕ НА АКТ ЗА КОНСТАТИРАНИ НАРУШЕНИЯ

При констатирани нарушения, подлежащи на санкциониране се съставя Акт за установяване на административно нарушение (ФК 10-03), съгласно разпоредбите на ЗАНН при спазване изискванията на ЗЗР и съответните Наредби. Актът се съставя в четири екземпляра - първият се предоставя в 14 дневен срок от подписването му (от нарушителя) на наказващия орган в ОДБХ, вторият се предава на нарушителя, третият се съхранява в досието на фирмата в ОДБХ, а четвъртият остава в кочана.

Актът и издаденото от наказващия орган на ОДБХ наказателно постановление се вписват в регистъра на съставените актове, който се води в ОДБХ.

Копие от акта, преписката към него и наказателното постановление се изпращат в БАБХ.

XIII. АРХИВИРАНЕТО НА ДОСИЕТО И ДОКЛАДИТЕ ОТ ИНСПЕКЦИИТЕ

Констативният протокол (ФК 10-02) се съставя в три екземпляра:

- Първият се поставя в досието на фирмата, което се съхранява в ОДБХ;
- Вторият се предава на инспектирания;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието,
храните и горите
Българска агенция по
безопасност на храните

СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

**ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ
УПОТРЕБАТА НА ПРОДУКТИ ЗА
РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ
СТОПАНИН**

Код: СОП-ПРЗТК-
Версия: 04
Страница: 14 от
14

- Третият остава в кочана.

Докладът (ПРЗТК -04) от инспекцията се съставя в три екземпляра:

- Оригиналът от Доклада се поставя в досието на фирмата, което се съхранява в ОДБХ;
- Вторият се предава на инспектирания;
- Третият остава в кочана.

Прави се ксерокопие от доклада и се поставя в досието на инспектора.

Въз основа на Констативните протоколи и Докладите от извършените инспекции от инспекторите в ОДБХ, попълват таблица за извършените инспекции за периода (с натрупване) по образец (Приложение № 6 - П). Докладите за извършените планови проверки се изпращат ежемесечно, до пето число на следващия месец, а за внезапните проверки и проверките по сигнал, в 5-дневен срок от извършването им.

XIV. СЪПЪТСТВАЩИ ДОКУМЕНТИ

1. (ПРЗТК -04) Доклад от инспекция на земеделски производител;
2. (ФК 10-02) Констативен протокол;
3. (ФК 10-03) АУАН.
4. (ФК 10-20) Процедура за вземане на средна проба от растения и растителни продукти ;
5. (ФК 10-09) Протокол за вземане на средна проба от растения и растителни продукти;
6. (ФК 10-10) Етикети за вземане на средни проби от растения и растителни продукти;
7. (ФК 10-11) Дневник за взетите и изпратени проби за анализ от растения и растителни продукти.
8. (ФК 10-18) Процедура за вземане на средна проба от ПРЗ;
9. (ФК 10-04) Протокол за вземане на средна проба от ПРЗ;
10. (ФК 10-05) Етикети за вземане на средни проби от ПРЗ;
11. (ФК 10-07) Дневник за взетите и изпратени проби за анализ от ПРЗ.

XV. РЕГИСТЪР НА ВЕРСИИТЕ

Дата на издаване	Версия	Променени страници №	Вид на промяната
	01		
	02		
Заповед № РД 11-95/21.03.2011г.	03		
	04	От 1 до 9	Актуализация